

RELIGIÓ CATÒLICA (Infantil)¹

Introducció

La formació religiosa i moral catòlica pretén contribuir a la formació integral de l'alumne, desenvolupant especialment la seva capacitat transcendent, facilitant-li una proposta de sentit per a la seva vida i il·luminant el fonament dels valors comuns que fan possible una convivència lliure, pacífica i solidària.

És pròpia de l'ensenyament religiós la preocupació per la qualitat de l'educació que s'imparteix des de la infància. En aquesta edat tan crucial per al desenvolupament posterior de la seva personalitat és quan el nen comença a comprendre el món que l'envolta i a relacionar-s'hi. En aquest procés, que es desenvolupa en el si de la família, l'afectivitat exerceix un paper rellevant i es constitueix en camí per a l'aprenentatge. El sentit transcendent de la vida –capacitat bàsica de l'individu– està arrelat al més profund de l'ésser, i el nen el pot reconèixer, segons els nivells d'aprenentatge propis de cada edat, en els símbols i signes del seu entorn, en les experiències religioses dels grans, en la cultura que es transmet a l'escola. No hi podria haver una formació integral si no es desenvolupessin totes les capacitats inherents a l'ésser humà, entre les quals es troba constitutivament la capacitat transcendent. L'ensenyament religiós pretén contribuir així a la qualitat de l'educació, amb la proposta i el desenvolupament dels coneixements, valors i actituds que conformen el seu currículum.

Aquesta formació religiosa i moral catòlica té una llarga tradició en el sistema educatiu espanyol i, responent a raons profundes de la institució escolar i a drets humans reconeguts per la Constitució espanyola, actualment està garantida per l'Acord subscrit entre l'Estat espanyol i la Santa Seu sobre ensenyament i assumptes culturals, signat el 3 de gener de 1979, el qual estableix els principis que fan possible les garanties constitucionals.

L'ensenyament religiós catòlic a l'educació infantil parteix de l'experiència del nen en aquesta edat, de 3 a 6 anys, en referència a tres grans àmbits: la identitat i autonomia personal, el descobriment del medi físic i social, i la comunicació i

---

¹ *Suplement núm. 22 del BOE (7 de juliol de 2007), traducció del BOE núm. 158 de dimarts 3 de juliol de 2007.*

representació de la realitat. Aquests tres àmbits d'experiència no es tracten de forma fragmentada o independent uns dels altres, sinó en mútua relació i interdependència. L'experiència religiosa del nen creix a la vegada que es desenvolupa la seva autonomia i identitat personal en relació amb el medi.

L'ensenyament religiós catòlic pretén acostar el nen a les claus principals de la fe cristiana, ajudar-lo a descobrir aquesta experiència en el seu entorn, i que ell mateix desenvolupi les seves facultats d'expressió i s'iniciï en els elements primers que faciliten la comunicació amb Déu. La síntesi del missatge cristià que es presenta en el currículum fonamenta i motiva les actituds i els valors bàsics, afavoreix els hàbits de comportament, i contribueix també al desenvolupament de destreses i habilitats que s'exerciten en els tres àmbits d'experiència enunciats. Per a això, aquest currículum es val dels elements cristians presents a l'entorn de l'alumne, les imatges i símbols, el llenguatge i altres recursos que fan possible la comprensió de l'experiència religiosa adequada a aquesta edat.

De conformitat amb les competències que estableix l'Acord internacional esmentat i que reconeix la disposició addicional segona de la Llei orgànica d'educació 2/2006, de 3 de maig, correspon a la Conferència Episcopal Espanyola fixar el currículum de l'àrea de religió i moral catòlica.

Objectius:

En finalitzar l'educació infantil es pretén que el/la nen/a sigui capaç de:

1. Descobrir i conèixer el propi cos, regal de Déu, promovent la confiança i el desenvolupament de les seves possibilitats personals.
2. Observar les manifestacions de l'entorn familiar, social i natural que expressen la vivència de la fe catòlica per sentir-se membre de la comunitat religiosa a la qual pertany.
3. Observar i descriure elements i relats religiosos cristians que permetin al nen desenvolupar els valors i les actituds bàsiques de respecte, confiança, alegria i admiració.

4. Expressar i celebrar les tradicions, festes i aniversaris més importants, exercitant les primeres habilitats motrius, per relacionar-se amb els altres i per accedir a l'oració, els cants d'alabança i el sentit de les festes religioses.
5. Afavorir la realització d'activitats que promoguin la participació, la cooperació i la generositat com a mitjà d'expressar l'amor de Déu i la fraternitat.
6. Descobrir que els cristians anomenen Pare a Déu Creador de totes les coses, i saben que està amb tots nosaltres, que ens estima i ens perdona sempre.
7. Conèixer que Jesús va néixer a Betlem i és amic de tots i ens estima, que va morir per nosaltres i va ressuscitar per estar amb nosaltres.
8. Descobrir que la Verge Maria és la mare de Jesús i també mare de tots els cristians, que formen una gran família.
9. Respectar les persones i les coses del seu entorn, tenir-ne cura i preocupar-se'n, com Jesús ha fet i ens ensenya a fer.

Continguts:

1. El cos humà, obra de Déu Creador amb la col·laboració dels pares. La diferenciació sexual (nin-nina) com a do rebut de Déu.
2. Valoració de la salut com a regal de Déu. Mitjans que Déu ens ofereix per conservar la salut: la proximitat de les persones que ens atenen i estimen, aliments, vestit i neteja.
3. La creació, obra de Déu i regal als seus fills. Déu demana col·laboració i respecte en la cura i ús de la naturalesa i de les coses. Gràtitud i admiració per la creació.
4. Els símbols religiosos: la llum, l'aigua, la sal i l'oli.
5. Déu és el nostre Pare, ens cuida i ens convida a servir els altres.

6. Déu parla. La Bíblia, el llibre sant dels cristians. Admiració i cura del llibre que conté la paraula de Déu.
7. Alguns textos importants que es refereixen, sobretot, a Jesús i Maria (Pare Nostre, Ave Maria i algunes expressions religioses de la nostra tradició cristiana).
8. Algunes paraules significatives per als cristians: Déu Pare, Jesús, el Fill de Déu i amic nostre, la Verge Maria, mare de Jesús i mare nostra, l'Església.
9. L'amor de Jesucrist. Relats del naixement, vida, mort i resurrecció de Jesús.
10. Jesús té cura de les persones i se'n preocupa. Alguns passatges de l'Evangelí: l'ovella perduda, les noces de Canà, Jesús i els nens.
11. El diàleg amb Déu: l'oració del cristià. L'home amb Déu per escoltar-lo, demanar-li ajuda i donar-li les gràcies.
12. Déu vol que ens estimem com Ell ens estima. Les activitats diàries com a mitjà per construir la vida familiar i les relacions amb els altres, segons el pla de Déu.
13. La manifestació de l'amor cristià en gestos concrets: saludar, ajudar, compartir les coses, perdonar i ser perdonats, i ajudar els companys.
14. La família, lloc de descobriment i experiència religiosa i cristiana. Som els fills de Déu i part de la seva família, l'Església. Expressions d'agraïment i alegria per pertànyer a una família.
15. El comportament amb els amics, els companys de l'escola i les persones de l'entorn.
16. Valor del diumenge com a festa del Senyor ressuscitat. Principals festes cristianes. El cant com a expressió religiosa d'alabança, alegria i gratitud.
17. Vocabulari, imatges i edificis religiosos pròxims al nen.

Criteris d'avaluació:

Els criteris a l'educació infantil pretenen ser per al professor de religió alguns indicadors en l'avaluació contínua i l'observació dels nens per poder reconduir el seu propi aprenentatge. Conèixer el nen i ajudar-lo en el seu creixement és el criteri essencial. Qualsevol avaluació que es pretengui en aquesta etapa s'ha de realitzar globalment amb les observacions i informacions mútues de la resta d'àmbits d'experiència.

1. Saber observar els referents religiosos del seu entorn.
2. Saber el significat de les paraules amb sentit religiós més usuals en el seu propi vocabulari.
3. Respectar els signes i símbols religiosos del seu entorn.
4. Familiaritzar-se amb una primera síntesi de fe.
5. Adquirir el gust a obrar bé.
6. Apreciar els valors cristians que faciliten la convivència.

NOTA IMPORTANT: Afegim al currículum de la LOE de 2007 per a Educació Infantil els “estàndards d’aprenentatge” i “metodologia didàctica” que elaborà el Secretariat de la Comissió Episcopal d’Ensenyament el 2013, encara que no sortí publicat al BOE. Cal tenir-los en compte als manuals de Religió i programacions d’aula.

Estàndards d’aprenentatge

1. Sap observar els referents religiosos del seu entorn.
2. Sap el significat de les paraules amb sentit religiós més usuals en el seu propi vocabulari.
3. Aprèn a respectar els signes i símbols religiosos del seu entorn.
4. Està coneixent l’amor de Déu Pare que l’estima amb les ensenyances del seu Fill Jesús.
5. S’alegra que Déu l’hagi creat.
6. Progressa en la seva admiració per l’amor que Jesús ens té.
7. Sap que els cristians confiam en Jesús, li demanam i li donam gràcies.
8. Valora molt i li agraden alguns passatges de l’evangeli: l’ovella perduda, les noces de Canà, Jesús i els infants.
9. Sap reconèixer la creu, la llum de l’altar, l’aigua beneïda.
10. Sap que la Verge Maria és Mare de Déu i Mare nostra i s’alegra amb ella.
11. Sap on és la Casa de Déu i nostra, l’església.
12. Li agrada tenir amics i compartir amb ells com a germans, ja que Déu és pare de tots.

13. Sap que molts ens atenen i estimen, ens donen aliments, vestit i netedat.
14. Assumeix alguns valors que Jesús li ensenya: compartir les coses, perdonar i ser perdonats, i ajudar els companys.
15. Aprecia els valors cristians que faciliten la convivència. Respecta els altres, els seus llibres i jocs.
16. Progressa en les actituds per a estimar i ser estimat.
17. Aprecia les pregàries bàsiques. (Parenostre, Avemaria i algunes expressions religioses de la nostra tradició cristiana.)

Metodologia didàctica

L'ensenyament religiós en l'etapa infantil haurà d'impartir-se en un diàleg amb les tres àrees de desenvolupament d'aquesta etapa. El professor de Religió, en analitzar els objectius proposats per a la religió i moral catòlica descobrirà que els que les tres àrees pretenen desenvolupar són assumibles si es posa l'infant en situació que també descobreixi els continguts de la fe cristiana sobre si mateix, en l'entorn físic i social i en la comunicació i representació de la realitat.

La Religió pretén desenvolupar les mateixes capacitats, afegint el sentit cristià per a l'educació integral de l'infant, segons la voluntat expressada pels pares. L'infant en l'àmbit escolar va obrint-se a la seva pròpia realitat i al món que l'enrevolta, al seu torn, ha de captar també la dimensió cristiana de la seva existència:

El *coneixement de si mateix* i l'autonomia personal s'enriqueixen amb el coneixement de Déu, el seu creador i Pare.

El *coneixement de l'entorn* des de la fe proporciona a l'infant una visió nova de la creació i dels éssers vius; i l'entorn social se li presenta en la unitat d'una família: Déu, Pare i els homes germans.

El tercer àmbit d'experiència, *la comunicació i representació*, adquireix un nou valor en oferir a l'infant una interpretació dels símbols religiosos i un camí de comunicació amb Déu i amb els altres, fills de Déu i germans entre si.

L'infant de tres anys arriba progressivament a prendre consciència de la seva capacitat, de les seves possibilitats d'acció i de com gaudir-ne. A partir dels quatre anys entren en joc capacitats noves. Actituds de col·laboració, fer favors, treballs, admiració, amicitat, i valors com la sinceritat, el respecte i la gratitud. Li agrada contemplar la bellesa. L'infant de cinc anys viu una etapa en què assimila i organitza el resultat de les seves recerques; d'alguna manera selecciona les seves experiències, les recorda i en fa part de la seva vida.

En general són disposicions que faciliten i fonamenten el deïxondiment religiós. És feliç quan descobreix que Déu l'estima i s'interessa per ell.

Al seu torn, és necessari posar l'infant en contacte amb realitats que n'estimulin el creixement. El valor considera el bé, allò bo, des d'un orde afectiu, d'amor, d'admiració. D'aquí que l'educació en els valors no es pugui emmarcar només en la rigidesa d'un horari. És un procés personal profund que pertany a un orde superior.

Es tracta de presentar valors que tenguin un comú denominador i descartar aquells antivalors pels quals una llibertat sana no pot optar, com són la mentida, l'egoisme, la violència... És vital posar en pràctica aquells que, a partir d'un fonament religiós, puguin assumir com a seus, descoberts en el seu interior, com són: la lleialtat, la solidaritat, l'amicitat, l'amor...

Madrid, 30 de desembre de 2013